

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Praxis Episcopalis

Piasecki, Paweł

Coloniae Agrippinae, 1620

Quæ à Visitatore post inquisitionem maximè præstanda, præsertim in
correctione facienda.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61608](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61608)

CAPVT XXI.

Quæ à Visitatore post Inquisitionem maximè præstanda sunt.

CVM cognitio status Ecclesiæ, ac personarum non sit finis Visitacionis; ideo ultra Inquisitionem alia præstanda sunt à Visitatore. Euacuanda enim sunt omnia suprascripta, quæ Visitatoris opera indigêt. Videamus ergo in primis generaliter de correctione faciendis: deinde ad casus aliquos particulares deueniemus. Facta igitur diligenti Inquisitione, si Visitator omnia benè, honestè, ac legitimè acta intelliget, Deo gratias agat; & Visitatos, vt de virtute in virtutem procedant, hortabitur. Vbi autè correctione opus est plures Conclusiones, seu Regulæ constituendæ sunt.

Prima Regula generalis; Visitator in correctione faciendâ, extrema, sicut etiam in cæteris, cauere debet: nam facilitas veniæ incentiuum præbet delinquendi; & nimia iustitia, siue summus rigor, non correctionem, & emendationem, sed desperationem, & odium inducit: Et qui nimis emungit, sanguinem elicit: & immoderata facit correctio deteriorè, sed moderata satis correctio gignit amorem. Et in dubio misericordia sæper præualere debet.

Secunda Regula quam cum ix. sequentibus tradit S. Ant. Recognoscentibus defectum suum sine accusatione, & se humiliantibus ignoscendum est.

Quam regulam declarandam arbitrator, quando delictum non esset notorium: quia notorietas est loco accusatoris; vel quando facile id scire potuisset Visitator: Et fortè se ipsum quispiam malitiosè accusauit, sciens delictum ad Visitatoris aures peruenturum: licet aliquo modo forsitan parcendum sit.

2. Non simpliciter est parcendum; quando ex illa remissione, & gratia daretur occasio peccandi; maximè vbi esset scandalum. Hoc tamè casu leuius puniendus esset.

Declaratur etiam alijs modis hæc regula à doctores: sed suprascriptæ duæ declarationes sunt frequentiores.

3. Regula. In his, quæ ex fragilitate committuntur, & non ex habituata malitia, quæ nec sunt scâdalosa, possunt etiâ; & debent delinquentes misericorditer puniri.

4. Regula. Ratione multitudinis, vbi timetur scandalum, prudenter procedendum, ac etiam parcendum est.

5. Regula contumacibus, & ex superbia peccantibus non est parcendum.

6. Neque est parcendum illis, qui post plures admonitiones iniquitatem operantur; quia incorrigibiles dicuntur.

7. Non est ignoscendum illis, qui suis iniquitatibus corrumpunt alios.

8. Quando aliquod scelus reperitur diffusum in multos, præcipuè in Clericos, seuerè puniendum est; nisi timeatur scandalum.

9. Vbi defectus est circa formam Sacramentorum, grauissimè puniendum est.

10. Vbi est immunditia in corporalibus, & alijs huiusmodi ad diuinum cultum spectantibus, seueritas adhibenda est. Nihil enim absurdum est in sacris sordes negligere; quæ etiâ in profanis dedecere.

Et si Ethnici tanti faciebant nitorem, & munditiâ in suis templis, vt Valer. Max. refert; quanto magis nos facere debemus, qui Deo vero inseruimus.

11. Generaliter, vbi scandalum, ac Dei iniuria manifestè apparet, non est parcendum: quia quâuis pium sit propriam

Doct. in d. c. atq. clerici.

c. quia diff. 50. c. vt constitueretur, dist.

5. Dec. in c. 1. sub n. 12. de off. de leg. cap. quanto, 2. q. 4.

c. 2. dist. 81. quando autem quis dicitur incorrigibilis in d. c. atq.

clerici. & in c. cum ab homine de iud. c. Rsecandæ.

74. q. 3. c. Nihil iniquus, 32. q. 6.

Anch. in elem. 1. de vit. & hon. cler. S. Ant. in præcit. loco.

S. Ant. vbi sup. c. 2. de cust. euch.

Valer. Max. lib. 1. cap. 7.

K iniuri-

cap. placuit. 10. q. 1.

e. beatus dist. 45.

e. nisi eum pridem. de renūc. Prou. c. 30. c. de n. q. di. dist. 4. gl. in ex. traug. Ioan. 5. quia igitur ne sed. vac. cap. alligant. 26. quæst. 6. d. c. 5. & c. im. portuna de poen. dist. 1. gl. & doct. præsertim, Abb. in c. de hoc de fin. in d. cap. de hoc. Dec. in cap. atq. clerici, sub n. 5. de iud.

Soc. sub num. 26.
S. Ioan. Chriſt. in 4. Matth. hom. 5. facit. tex. in c. si is. 23. q. 4. p. in. p. i. quaſt. 6. & 7.

S. Dion. Carth. dic. 15.

Conc. Trid. ſeſſ. 24. cap. 3.

Soc. sub nu. 28.

Conc. Trid. ſeſſ. 24. cap. 10.

Arch. in d. c. r. sub num. 5.

Soc. sub num. 28. Diaz. in in pract. in verb. illite- rati. Franc. in cap. ſin. de. temp. ordin. lib. 6. Turde.

iniuriam tolerare; impium tamen est Dei iniuriam diſſimulare.

12. Vbi Eccleſiaſtici poena pleſtendi ſunt, niſi delictum notorium ſit, ſecretò quoad eius fieri poteſt, puniendi ſunt; nec paſſim more latronum in carcerem detrudendi ſunt. Secretò etiam moneri, examinari, & corrigi eos oportet; ne populo odibiles fiant.

13. Cum ignorantibus ex negligentia rigorosè agendum eſt. Cum Sacerdotib. verò tardioris ingenij, & conuerſationis deuorè diligentiam ſuam adhibentibus ſpecialiter piè agendum, ac patien- dum eſt: quia in pluribus ſupernaturaliter adiuuantur.

14. Episcopuſ, ſeu aliuſ ab eo delegatus, licet iterum viſitare poſſit: non poteſt tamen punitoſ ab inferioribus Viſitatoribus punire.

Neque ab ipſiſ abſoluti innocentiam ſuam iterum demonſtrare tenentur.

Hiſ generaliter præcognitiſ, redeamus, vnde digreſſi ſumus. Si igitur Viſitator inuenerit delicta, aut delicta illa ſunt notoria, aut non: primo caſu corrigere debet poenam illiſ debitam inſtigendo, non obſtante appellacione, inhibitione, exemptione, aut etiam querela ad ſedem Apoſtolicam; quæ nullo pacto in Viſitatione ſuſpendedunt Viſitatoris decretum quando ad correctionem procedit, non cõpilato proceſſu. Et notorium crimen dicitur in hoc caſu, vbi populuſ eſt teſtiſ, & dicitur populuſ teſtiſ, vbi maiori parti notum eſt. Secundò verò caſu, aut orta eſt infamia, ſed non tanta, per quam ad ſolemne Inquiſitionem perueniri poſſit, & tunc ſi ratione ſciẽtiæ Viſitator cognoscet, & ſi omnino ignaruſ erit, ipſum priuabit: quia eo caſu eſſet ille irregulariſ. Et ſupra omnimodam ignorantiam diſpenſatione non cadit, quia de iure diuino eſt, quod

Sacerdoſ habeat ſciẽtiam: Aut noueſſ penituſ ignaruſ, & tunc ſi honeſtæ vitæ ſit, Coadiutoreſ, aut Vicariuſ cõ parte fructuum pro ſufficienti viſtu deputet; aut eum inſtruat, vel potiuſ iubeat, vt ad aliquem erudienduſ accedat: & infra aliquod temporis ſpatium examini coram Ordinario, vel coram eodem Viſitatore ſe ſubijciat. Si verò ratione delicti, ipſum ſecretò moneat, exceſſuſ ſuoſ illi narrando, ac benignè ſecum agat, demonſtrando, & admonendo, ne in illoſ ampliuſ incurrat. Maximè autem curet, vt occaſioneſ præcipuè proximæ peccandi in poſterum omnino remoueat. Si verò tanta ſit infamia, vt ad ſolemne Inquiſitionem peruenire oporteat; tunc ipſum, vt abſq; alio proceſſu veritatem dicere, delictum què ſuum fateri velit, moneat: Quod ſi renuerit Inquiſitionem ſolemneſ faciat, deferèdo iuramentum, &c. Et vbi conſtabit de delicto in iſta ſecunda Inquiſitione procedet. Perpendat tamen ſemper Viſitator, an ille aliaſ ſit bonæ famæ: & an multũ poſſit ædificare, vel deſtruere, & an ſit corrigibilis, vel nõ, præcipuè verò qualis fuerit vita præterita in illo genere criminis. Vitiorum etiam circumſtantiãſ diligenter conſideret, & ſecundum prudentiam à Deo ſibi datam agat, ita vt diſciplina populis ſalutaris, ac neceſſaria conſeruetur: Et qui correcti fuerint, emendentur; aut ſi reſpiſcere noluerint, cæteri ſalubri in eoſ animaduerſionis exemplo à vitijſ deterreantur. Hæc generatiuſ. Nunc ad caſuſ peculiareſ deuenienduſ eſt.

Primum videamus, quomodo cum Clerico non reſidente, habitum què non deferente Viſitator agere debeat. Conſecto proceſſu, & plene probato delicto, mandet illum citari etiam ad valuaſ Eccleſiæ, in qua beneficium habet. Forma

Forma

Cremon. in c. ſi Laiciſ diſt. 48. Conc. Trid. ſeſſ. 24. cap. 6.

Soc. sub num. 28.

Conc. Trid. ſeſſ. 13. cap. 7.

Conk
30.
Conk.
31.

Annem præcepti habetur infra cum alijs Formulis frequentius in visitatione necessarijs. Et si infra terminum præscriptum non comparuerit, illum beneficio priuatum declaret.

Quod locum habet etiam in non deserere habitum talarem, licet resederit, ex *Constitutione Sixti V.* quæ Constitutione nõ solum beneficiatos, sed etiam pensionem habentes comprehendit, licet quantum ad hoc, ab eodem alia Constitutione moderata fuerit: & contra eum ad fructuum restitutionem coram Vicario etiam vigore Visitacionis agi decernat. Si verò in cæteris habitum congruentem non detulerit, permissis Canoniciis monitionibus, cõmunionem priuetur, donec ad præscriptum habitum sumperit. Si autem propter non residentiam tantum, videtur etiam quod possit agi ad priuationem.

Ampl. etiam si beneficium esset modici valoris.

Secundò Ampl. etiam, quando abest Clericus ex iusta causa, si monitus pro Ecclesiæ suæ necessitate, vel utilitate venire recusetur.

Tertio Ampliatur etiam, quando quis non tenetur ad residentiam, si est vagabundus, & post monitiones factas non respicit. Vagabundus autem dicitur cum per absentiam ignoratur, an viuat, vel non, aut si spontè consideratur diu abesse. Si verò non sit beneficiatus, sed tamen alicui Ecclesiæ ascriptus, ei sacrorum usus interdici potest. Sed si nulli Ecclesiæ ascriptus est, ad Ecclesiã reuocari, & in Diocesi inuitus retineri minimè potest. Ex decreto tamen sacri Concilii *Trident.* obtinens dignitatem, Canonicatum, Præbendam, aut portionem, absens vltra trimestre, saluis tamen illarum Ecclesiarum Constitutionibus, quæ longius seruitij tempus requirunt, primo

anno dimida parte fructuum, quos ratione etiam præbendæ, ac residentia fecit suos, priuandus est. Quod si iterum eadem vltus fuerit negligentia, omnibus fructibus illius anni priuari debet. Crescente verò contumacia secundum Canones puniendus est. Ideò qui primo anno in cathedrali, vel in collegiata non residentem priuat, redarguitur. Absens autem dicitur is, qui licet in ciuitate maneat, Ecclesiam tamen absque legitima causa non frequentat. In tribus autem mensibus minimè imputantur horæ, quibus Canonicus deserit inferuire, & pro quibus in distributionibus punitus est. Contra Parochum tamen ex *Prouincio Constit. Py V.* durius agendum est; licet dicta Constitutio de Parochis aliud beneficium residentiale habentibus loquatur. Contra Parochum etiam precipuè agendum est, quando abest ijs temporibus, quibus fidelium confessiones frequentiores esse solent. Nummo enim aureo singulis diebus, quibus sine legitima causa abfuerit, mulctandus est. Vbi verò Parochus cum legitima facultate abest, Vicarium idoneum, & ab Ordinario approbandum debitam illi mercedem assignando constituat. Contra illum etiam, qui absque facultate discesserit, procedatur ad præscriptum, videlicet puniatur numero aureo.

Contra male promotos.

Agendum est, vt supra dictum est de aduertendis circa Instrumenta Ordinum.

Contra Parochum non promotum ad Sacerdotum intra annum.

Procedet declarando ipsum beneficium priuatum: neque anno elapso potest purgari mora. Annus autem incipit à die adeptæ possessionis pacificæ, vel

K 2 quan-

Trid.
fac. Cõf.
Conge

Dec. cõ.
gr. sac.
Concil.
Trid.
Constit.
64.
Syno. II.

Concil.
Trid. sess.
23. c. 1.
Syno. II.

c. licet,
de elect.
6.
Glo. &
alij in d.
c. licet.

e.com-
missa, de
elect. 6.
Staph. de
lit. grat.
de
var. mod
nat. fol.
228.
doct. in
d.c. licet.

Monach
in d.c.
licet.
Gomes.
de trien.
poss. q.
10. cit.
fin.

Rot. dec
520 in
antiq.
Diaz. in
praxi.
etim.
c. 48.
Staph.
de lit.
grat. de
var. mod
vac. fol.
228.

Nava. in
man. c.
25. num.
122.
Fusch.
lib. 1. c.
20. sub
num. 22.

Conc.
Laterā.
Conc.
Prou. 1.
de cas.

quando per eum stetit, quominus ipsam adeptus sit. Et donec annus omnino lapsus non sit, priuatus declarari nequam debet, quia verè nondum priuatus est; Licet illum intra annum amplius promoueri non posse perspicuū, ac certum sit. Limitatur non procedere, vbi fuisset iustum impedimentum, & quando per ipsum nō stetit, & protestatus est. Quando verò incurrit irregularitatem, si sine culpa, nō priuatur, secus si sua culpa. Et quando certò constat, illum infra annum non esse promotum; vt si de promotione postea facta ad Presbyteratum appareat, non poterit se tueri ex reg. de triennali possessore, secus autem in dubio. Non promotus autem ad Sacerdotium habens Capellaniam requirentem Ordinem Sacerdotalem, vel aliud beneficium non curatum infra annū, non est priuatus: quia Parocho solū priuationis poena ipso iure imponitur. Si tamen monitus fuerit, vt promoueretur, secus esset.

Quod arbitror verum, quando legitime, & poena priuationis ipso facto monitus fuerit.

Item etiam, quādo in fundatione appōsita esset poena priuationis, quamuis ipse Capellanus ignoraret.

*Contra non recitantes Horas
Canonicas.*

Procedendum est ex *Constitut. Pij V.* quam declarat *Nauar.* & ipsam etiam refert *Fusch.* ad priuationē fructuū pro rata. Et ibi declaratur, quomodo fiat diuisio. Quæ *Constitutio* habet etiā locum contra non recitantes officium Beatissimæ Virginis Mariæ, si pensionē, aliquodue emolumentum Ecclesiasticum percipiunt. Et qui Canonicè admōniti fuerint, si culpabiles iterum reperiantur, beneficio priuari possunt. Officium autem omittere, vt beneficio priua-

ri possit, is iure dicitur, qui quindecim dierum spacio bis illud omiserit. Et in hac prouincia Mediolanen. non solū potest procedi vigore dictæ *Constitutionis Pij V.* sed etiam virtute *Concil. Prouin. I.* à summo Pontifice confirmati, in quo innouatur poena in *Concil. Lateranen.* imposita, videlicet priuatio omniū fructuum. Quando autem infirmitas ex euset à recitatione officij tradunt *Nauar. & Fusch.* quando videlicet infirmitas est talis, quod dicendo officium, cauferet damnum, aggrauaretq; morbum.

Contra Simoniacum.

Visitator illum beneficijs priuatum declarare, ad Vicariumq; criminalem puniendum remittere, vel poenis secundum *Canones, & Pij V. Constitut.* mulctare debet. Licet ad hoc, vt beneficium Simoniaci vacet, declaratio nō sit necessaria. Et sciat Simoniam variè committi; quādoque enim in ordine, quādoque in beneficio etiam simplici, & quādoque in Prælatura, quādoque ignorante ordinato, vel electo, vel aliā prouiso; quādoque eo sciente, quādoque etiam pecuniam dante. Et contrahitur nō solū quando pecunia ipsa in numero pro re sacra datur, aut recipitur, vel de danda, & recipienda tacitè, vel expressè conuentum fuerit: Verum etiam cum dans, humanum obsequium, seruitium, fauorem, atque gratiam aliquam requirit, vel exigit. Et meminerit Simoniam coniecturis probari, & quamlibet personam Catholicam in testem admitti, nullamq; exceptionem, nisi capitalis inimicitia, & conspirationis reijci.

Probatum autem Simoniam per modos his versibus comprehensos.

Aspectus, sculptum, testis, notoria, scriptum.

Iurans, confessus, præsumptio, fama probauit.

hor. non
inter.
Fusch.
lib. 1. c.
20. n. 11.

Nauar.
d. cas.
nu. 110.
Fusch.
d. c. 20.
num. 114.

Conk,
5

c. cum
secundū
leges, de
bar. 6.
Caldar.
in c. post
transla-
tionem,
de renū,
Abb. in
c. de si-
monia-
co, de si-
mon.

Spec. de
vit. &
hon. ec-
cles. lib.
4. cap. 4.
Rod.
latè, de-
clarat de
Simon.
par. 4. c.
4. cum
sequat.

Contra blasphemantem Deum, aut Virginem Mariam.

Pius V. Si sit Clericus, primū fructib. vnius anni quorumcunque beneficiorum mulctatur. Si iterum beneficijs omnibus priuatur: si tertio omnibus etiam dignitatibus exutus deponendus, & in exiliū mittendus est. Quod si Clericus nullum obtinuerit beneficium p̄na pecuniaria, vel corporali pro prima vice punitur, pro secunda carceribus mancipatur; pro tertia verbaliter degradatur, & ad triremes mittitur. Si Laicus pro prima vice p̄nam viginti quinque Ducatorum incurrit, pro secunda p̄na duplicanda est; pro tertia centum Ducatos soluere debet, & ignominia notatus exilio damnatur. Qui verò plebeius fuerit, nec sit soluendo, pro prima vice manibus post tergum ligatis ante fores Ecclesie cōstituitur per diē integrum; pro secunda fastigatur per vrbē; pro tertia lingua eius perforatur, & mittitur ad triremes.

Contra sanctos blasphemantes.

Pœna est pro blasphemie, & personæ qualitate arbitrio Iudicis.

Contra Clericum periurum in iudicio.

Agitur ad priuationem beneficiorum.

Contra Concupinosos, adulteros, &c.

Præsuppositis ijs, quæ supra in genere dicta sunt, an videlicet peccatum sit publicum, vel secretum, an delinquas sit solutus, vel non, &c. distinguendum est inter Clericum, & Laicum: rursus, vel Clericus est in sacris, vel non; si non est in sacris, vel est beneficiatus, aut pensionem habet, vel non, & hi omnes puniendi sunt secundum Sac. Concil. Trid.

An autem ibi cōprehendantur distributiones quotidianæ tradit Nauar. in suis responsis. Notorius tamen, si monitus

concupinam non dimiserit, à beneficijs suspenditur, & si adhuc incorrigibilis erit, illis priuandus est. Et diligenter cōsideret, atque cognoscat Visitator, an ille irregularitatem hoc casu contraxerit. Laici autem viri, & mulieres puniendi sunt, & ipsi secundum eandem sac. Conc. Trid. dispositionem, quam in virtute sanctæ obedientie ordinarijs Pius V. obseruari iubet, & etiam alijs pœnis. Patrochus verò, qui cum sibi spirituali rem habuit, beneficio priuandus est, atque acriter puniendus, præsertim quando esset etiam contracta cognatio per Baptismum.

Et circa hanc materiam Visitator minerit, tam Clericos, quàm concubinas esse puniendos etiam ex sola suspitione, vel illis Canonicam purgationem indicendam, vbi oritur scandalum.

Et si constat aliquem secum in domo mulierem suspectam habere, eo ipso videtur probata fornicatio: & si publice eam detineat eo ipso conuictus est.

Aduerrat etiam Visitator, ob periurij timorem, concubinarium minime esse compellendum iurare relinquere concubinam, præcipuè, quando de eius incontinentia dubitatur.

Curet etiam Visitator, maximè cum Ecclesiasticis, præsertim in his peccatis carnalibus, velare quantum potest, quâdo correctio speratur. Licet potissimū curare debeat, vt honestas, quæ Ecclesiasticis summo opere necessaria est, omnino seruetur. Ideo, quando correctio minime speratur, & peccatum notorium est, maximum rigorem exhibere debet.

Quicumque autem aliquam absq; facultate domi habet, Vel recipit, Licet nulla sit suspicio,

K 3

Etiam

Prou. 6. quæ ad cler. discipl. Nau. conf. 6. de verb. sig. c. si cur, & c. si autem de co. hab. cler. & mil. Staph. de lit. gra. de var. mod. vac. fol. 140. Conc. Prou. 6. quæ ad cler. discipl. Conc. v. Conc. Prou. 6. quæ ad mat. 5. graue. c. omnes 30. q. 1. Rot. de filij. Presb. deci. 4. c. 2. de coha. cler. & mul. c. tua eo. d. c. 3. & gl. in e. tuaz. c. cler. cos vbj gl. de co. hab. cler. & mul. Pavin p. a. q. no. 50. Fusch. lib. 1. c. 4. sub. nu. 15. c. 2. diff. 22.

Pius V. Const. 5. c. quere lam, de iureiur. & c. peruenit, de fideiuss. Staph. de lit. grat. de var. mod. vac. fol. 140. Plura tradit Lagheruc. in Spec. de vit. & hon. eccl. lib. 2. c. 9. c. seq. Concil. Trident. sess. 25. c. 14. Conc.

Etiamsi illa arctissimo ei vinculo coniuncta sit.

Etiamsi tantum parandi cibi.

Aut alia simili causa adesset.

Etiamsi non pernoctaret.

Mulctetur poena unius aurei nummi, quoties culpam hanc admiserit.

Contra Usurarios.

Sicut clericus, primo suspenditur; secundo, videlicet si post illam poenam in eodem errore usurariae prauitatis perseueret, ab officio, & beneficio deponitur.

Et hoc ultra poenas iure inflictas, & alias etiam arbitrarias; ut magis communiter asserunt Doctores. Et contractus etiam est iuratus nullus. Et agendum est etiam contra Notarium, qui sciens rogatus conscripsit. Generaliter autem omnis usurarius; manifestus, nisi omnino pauper sit, ad restitutionem etiam ce n suris cogendus erit.

Contra Ecclesiasticos Negotiatores.

Agendum est varijs modis ratione culpa, & personae.

Poena in primis est amissio questorū, non tamen omnium; quando videlicet clericus esset pauper. Deinde est poena arbitraria, vel pecuniaria, vel carceris, vel suspensionis, aut alterius grauioris arbitrio ipsius Visitatoris.

Contra Calumniatorem.

Calumniator punitur eadem poena, qua puniendus erat reus, si esset in culpa.

Contra Detractorem.

Poena excommunicationis: Et etiam flagellis plectitur, praecipue si in scriptis deliquerit.

Contra Murmuratorem.

Poena excommunicationis.

Triiduana poenitentia expiandus est.

Contra Maledicum.

Clericus maledicus, maxime contra Sacerdotes, cogitur ad postulandam veniam; & si noluerit, degradatur.

Contra Contentiosos pertinaces.

Poena excommunicationis post Canonica monitionem.

Contra illum, qui alterius sedem, locumue occupauerit.

Postponendus est caeteris.

Contra Clericos Venatores.

Presbyter in voluptate venandi saepius detentus duobus mensibus; Diaconus vero ab omni officio suspenditur. Vbi autem non ita frequenter, poena erit arbitraria, quia simpliciter clericis prohibita est venatio saltem clamosa.

Contra Prapositum Sacramento Eucharistia ipsam Eucharistiam incaute dimittentem.

Est poena suspensionis trium mensium ab officio; & maior, vel minor secundum causam facti.

Contra sanctissimum Eucharistia Sacramentum non bene custodientem.

Si mus illud comederit, poenitere debet quadraginta diebus; si vero illud perdidit triginta diebus.

Contra illum, qui oneribus sui benefici integre satisfacere neglexerit.

Visitator ipsum ad fructuum male perceptorum restitutionem compellat; eumque per sex menses honorum Ecclesiasticorum administratione prohibeat. Et vbi ipsum peccasse iterum inuenit, grauioribus eum poenis afficiat.

Hoc procedit etiam in ijs, qui beneficia

Callie- nus di- stin. 90. Inno. 1. part. dec. cap. 57.

c. cleri- cus. di- stin. 46.

c. placu- it. distin. 90.

c. fin- dist. 91.

c. r. de cle. ven.

c. i. de custod. Euch. & c. sane de celeb. miss. Fus. h. l. 1. cap.

c. qui bene. de conf. dist.

Cone. Prou. i. quz ad ben.

Concil. Prou. 3. cia

Lup. post ali- os in c. quaquā in praef. num. 8. de viur. Lup. ibi- dem sub num. 18.

Concil. Prou. 1. god.

Card. in ele. r. de vita, & hon. cle.

Diaz. cap. 50.

Abb in rub de calumn.

c. detra- ctos, 3. q. 4. c. qui in alterius, 2. q. 1.

etiam per-
ti. ad bo. eia commendata habent; qui grauius
plectendi sunt.

Contra illum, qui post possessionem apprehensam ante mensum titulum beneficij Episcopo non ostenderit.

Cencil. Prou. 2. titul. 3. decr. 1. Mulctatur ille dimidia parte fructuū, & prouentuum vnus anni.

Quod procedit etiam, quando Canonicus vigore optionis illud obtinuerit.

Cencil. Prou. 6. quæ ad bon. cap. *Contra Occupantes bona, iura, iurisdictiones, &c. Ecclesia, vel loci p̄ij.*

Pœna est excommunicationis ipso facto.

Ampl. etiam si per alium, & quocumque quæsito colore quis huiusmodi bona, iura, iurisdictiones, obuentiones, fructus emolumentauē in proprios vsus conuertere, illosq; vsurpare præsumperit.

Ampl. etiam in impediēte, ne ab ijs, ad quos iure pertinent, percipiantur.

Ampl. etiam in Clerico consentiente; qui quibuscumque beneficijs quoque priuatus, ad quæcunque alia beneficia inhabilis à suorum ordinum executione etiam post integram satisfactionem, & absolutionem sui Ordinarij arbitrio suspenditur.

Ampl. in patrono; vt etiam iure patronatus eo ipso priuatus existat.

Ampl. quoad pœnā ne possit absolui, nisi facta integra restitutione: Et tunc à summo Pontifice tantum.

Contra Clericum non se opponentem vsurpantibus bona Ecclesie sue.

e. in generalu de elect. lib. 6. Pœna est, vt nihil de Ecclesie prouentibus percipiat tempore, quo id sine debita contradictione permiserit.

Contra alienantes bona Ecclesiastica absque legitima facultate.

Pœna est excommunicationis ipso facto.

c. 1. de reb. eccl. nō alien.

Vbi Paulina est in vsu recepta.

Ampl. vt procedat in hypotheca.

Ampl. vt procedat in locatione vltra triennium.

Et beneficiatus est priuatus illo beneficio.

Vbi autem non est in vsu, agitur censuris, & alijs pœnis ad restitutionem bonorum cum fructibus.

Cencil. Prou. 2. tit. 3. decr. 6.

Ampl. vt procedat etiam in permutatione.

2. Ampl. etiam, si dictum fuerit, cum consensu superioris, si alienatio facta sit antequam consensus accederet.

Cencil. Prou. 2. tit. 3. decr. 7.

Contra Remittentes caducitatem, nisi seruat seruantis.

Agitur pœna arbitraria.

Cencil. Prou. 1. quæ ad bon.

Contra beneficiatum, qui negligit bona Ecclesie.

Si negligentia est notabilis, potest agi vsq; ad priuationem beneficij. glos. quā notabilem Gomes. dicit.

gl. in ca. sapē, 12. q. 1. Gomes. in epi. log. ca. neglig. sub reg. de trien. poss.

Contra Negligentes confiscere inuentarium bonorum Ecclesie tempore prescripto.

Pœna est arbitraria.

Contra locantem bona Ecclesie consanguineo, in primo, vel in secundo gradu, vel patronis, vel ijs, quorum celsione beneficium habet.

Cencil. Prou. 2. titul. 3. decr. 5.

Agitur pœna priuationis fructuum vnus anni. Infra autem tertium gradū, locatio est nulla; & pœna est arbitraria.

Cencil. Prou. 1. quæ ad bon. c. pen. dist. 89.

Contra locatorem bonorum Ecclesiasticorum absque publico instrumento.

Pœna est arbitraria.

Synod. dcc. 45.

Et hoc procedit etiam si ad breuissimum tempus facta esset locatio.

Contra

- Contra Clericum Canonem, censum uè recipientem absque instrumento publico cum bonorum descriptione.*
- Concil. Prou. 2. tit. 3. decret. 10. Poena est dimidia pars fructuum illius anni.
- Contra administratores bonorum piorum alienantes bona immobilia, non seruatis seruandis.*
- Conc. Prou. 1. quæ ad bon. Poena est arbitraria; & contractus declarandus est nullus. Hoc procedit & in permutatione. Itè in nobilibus pretiosis.
- Contra mutuantes pecuniam loci p̄y, præter eius institutum: præcipue quando administratores eam suscipiunt.*
- Concil. Prou. 2. decret. 20. quæ ad bon. Poena amotionis ex illo, alijsq̄ue locis pijs abundat per sex annos; & præfeto excommunicationis.
- Contra exigentem aliquid in Sacramentorum administratione.*
- Concil. Prou. 1. de ijs quæ ad fac. adm. Poena est arbitraria. Ampl. vt procedat siue directè, vel indirectè petat.
- Conc. Prou. 1. quæ pert. ad celeb. Miss. *Contra committentem abusum in Missa (vt auunt) noua.*
- Poena est arbitraria, grauis tamen.
- Concil. Prou. 1. quæ pert. ad celeb. Miss. *Contra celebrantem, aut permittentem celebrari in aliqua Ecclesia absq̄ facultate singulis sex mensibus renouanda.*
- Poena est arbitraria, sed grauis.
- Concil. Prou. 1. de eccl. & carum suit. *Contra Commodantem suppellectilē sacram, hominibus profanis vel ad vsum profanum.*
- Poena est arbitraria, sed grauis.
- Contra translatum ad aliam Ecclesiam, qui eius successoribus libros Parochiales non dederit.*
- Concil. Prou. 1. de ijs, quæ ad fac. adm. Poena est grauisissima, arbitraria tamè.
- Contra peccantes in materia funeralium ad præscriptum Concil.*
- Prouin. 1. Poena est arbitraria, sed grauis.
- Contra recipientes condemnatos, & facinorosos ex libero loco in domibus Ecclesia absque facultate.*
- Conc. Prou. 1. de eccl. & carum cult. Poena excommunicationis, & alia arbitraria.
- Contra procrastinantem denunciations in matrimonio, vel benedictionem absque iusta causa.*
- Concil. Prou. 1. quæ ad sac. Matr. Synod. 11. pag. 49. Poena est arbitraria.
- Contra negligentem professionem fidei emittere.*
- Poena est nummi aurei.
- Contra violantes dies festos.*
- Poena amissionis rerum, & alia arbitraria; Ex edicto autem Mediolani annis præteritis edito est poena interdicti ipso facto.
- Concil. Prou. 2. Synod. 11. pag. 10. *Contra Canonicos, & alios Clericos non interessentes concionibus.*
- Poena est arbitraria.
- Concil. Prou. 2. tit. decret. 72. *Contra illos, qui tempore concionis ab Ecclesia discedere solent.*
- Poena est arbitraria vsque ad excommunicationem exclusiuè.
- Concil. Prou. 3. quæ ad conc. pett. *Contra sacerdotem, alium uè beneficiatum non adiuuantem Parochum in doctrina Christiane munere.*
- Synod. 11. pag. 64. *Contra Poena est duorum nummorū regalium.*

Contra Parochum non deferentem ad Episcopum loca pia sue Parochie, in quibus administratores non exercent munera sua.
Concil. Prou. 1. de pier. 10. adm. Poena est arbitraria.

Contra audientem confessiones absq; facultate.
Concil. Prou. 1. quz ad sac. pzn. & Conc. 4. cod. Poena est excommunicationis ipso facto.

Contra Notarium non reuelantem legata pia infra tres menses postquam mortem testatoris sciuerit.
Concil. Prou. 2. titul. 1. decret. 17. Poena excommunicationis ipso facto.

Contra surripientem bona clerici defuncti ad Ecclesiam, vel ad ministros pertinentia.
Concil. Prou. 2. titul. 7. decret. 15. Poena excommunicationis late sententia.

Contra Rectores piorum locorum, eorum curam & administrationem negligentes.
Clem. 2. de relig. domib. Poena excommunicationis ipso iure.

Contra Prefectum loci py consentientem mutuari pecuniam prater institutum loci administrati.
Concil. Prou. 2. tit. 1. decret. 20. Poena excommunicationis.

Contra non deferentem infra nonum diem ad Ecclesiam infantem baptizandum.
Conc. Prou. 1. de bap. tism. Poena excommunicationis.

Contra incendiarios.
cap. tua nos, de sent. ex. com. gl. ibid. Fusch. lib. 2. c. 21. 22. Poena excommunicationis ipso facto: & quando sunt Ecclesiarum publicandi sunt ipso facto; aliter excommunicandi sunt.

Contra renitens succurrere Ecclesie Parochiali ac Rectoris necessitati; quando ex Episcopi decreto tenentur.
Concil. Prou. 6. de Pa. roch. Poena arbitraria, & etiam censuris, & interdicto generali.

Contra Confratres contumaces.
Conc. Prou. 2. titul. 3. decret. 11. Seuerius agendum est: & si nulla alia ratione emendari possunt, sodalitas extinguitur.

Contra violentem libertatem Ecclesiasticam.
Bulla in Cena Domini. Lap. al. leg. 92. & ibi Mand. Fusch. lib. 2. c. 21. Excommunicatio ipso facto.

Libertas autem Ecclesiastica consistit in priuilegijs concessis super spiritualibus, vel temporalibus generaliter, vel singulariter, siue a Deo, vel a Papa, siue ab alijs principibus: & consistit in personis, rebus, & iuribus Ecclesiasticis.
Nau. in suo Manu. c. 27. Plures autem alios casus, in quibus est poena excommunicationis late sententia refert, ac plenè declarat post alios *Nau. in suo Manu.*

Et hæc quoad correctionem factis sint. Cætera verò Visitator agat secundum opportunitatè loci, & temporis. Professionem fidei à quocunq; qui eam præstare tenetur, & non præstitit, recipiat, & renitentes suspēdat: & si absolutè paruerint, absoluat. Idem de iuramento à Medicis præstando. Omnè præterea curam adhibeat, vt abusus frequentiores præsertim, quæ immediatè Dei honorè respiciūt, tollantur: Vt discordiæ, & inimicitia penitus extinguantur; & vt immoderati sumptus coercantur. Curet etiã, vt Confraternitates sanctis, Sacramenti, Nominis Iesu & Beatæ Virg. instituantur, augeanturq; sicut etiam Schola doctrinæ Christianæ; & demū, vt populus Christianis operibus intentus, D. O. M. puro corde inseruiat. Maximè autem studeat, vt Ecclesiastici omnes otium fugiant, peccatiq; occasionem vitent; atq; se Laicis exemplum vitæ Christianæ præbeant iuxta illud Malach. & purgabit filios Leui, & colabit eos quasi aurum, &c.

